

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології та міжнародних відносин
Кафедра всесвітньої історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Джерела з історії міжнародних відносин нового і новітнього часу на уроках у
школі

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Середня освіта.Історія.»
Спеціальність 014 «Середня освіта.Історія.»
Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 11 від "2" червня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Джерелознавство з історії міжнародних відносин нового і новітнього часу на уроках у школі.
Рівень вищої освіти	
Викладач (-і)	Бурачок Лілія Василівна
Контактний телефон викладача	0677155524
E-mail викладача	liliiia.burachok@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Денна, заочна, дистанційна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewAllCourseInCategory&id_cat=46
Консультації	
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Роль джерел з історії міжнародних відносин помітно зростає в сучасних умовах, коли однією з характерних рис сьогодення є глобалізація суспільних відносин, зростання інтересу людей на всіх континентах до історії минулого і глобальних проблем сьогодення. У вирішенні насущних завдань люди спираються на уроки минулого, шукають моральну підтримку в історичному досвіді своїх предків. Саме тому простежується зростання ролі історичної науки, усіх її галузей, у тому числі й джерел з історії міжнародних відносин нового і новітнього часу на уроках у школі.</p> <p>Джерела історії міжнародних відносин як важливий компонент історичної науки, є складовою знань з історії міжнародних відносин нового і новітнього часу на уроках історії у школі.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета: запропонований курс покликаний поглибити історичні знання студентів з історії джерел міжнародних відносин. і є складовою частиною системно фахової підготовки учителя. Його актуальність обумовлюється насамперед складністю і суперечливістю міжнародних відносин західних і східних країн. Мета спецкурсу полягає в тому, щоб дати студентам знання з теорії і методології джерелознавства, практичні навички роботи з історичними джерелами, інформацію про існуючі письмові джерела. Студенти повинні ознайомитись з найвідомішими документами і матеріалами з «Історії джерел міжнародних відносин.», вміти їх аналізувати та використовувати в навчальному і науковому процесі.</p> <p>вміти</p> <ul style="list-style-type: none"> • збирати, систематизувати, аналізувати й використовувати джерельно-монографічний матеріал при підготовці до занять з курсу; • працювати з історичними джерелами, науковою літературою; • застосовувати методи наукового дослідження при вивченні джерелознавства історії міжнародних відносин • працювати з історичними джерелами і науковою літературою; 	

- формування загальних, спеціальних, професійних компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних комплексних задач у професійній педагогічній діяльності в навчальних закладах середньої освіти, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов. повагу до загальнолюдських цінностей, а також виховувати активні громадянські позиції.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Пропонована дисципліна покликана розвинути наступні компетентності:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії в основній (базовій) школі і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, а також до використання знань у практичних ситуаціях;

ЗК 2 – знання й повноцінне розуміння предметної області та професійної діяльності;

ЗК 3 – здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською – державною мовою; отримувати і передавати професійну інформацію іноземною мовою;

ЗК 10 – здатність поважати мультикультурність і різноманітність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу; фахові компетентності, спільні для всіх предметних спеціальностей 014 Середня освіта:

ФК 3 – здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей, застосовувати під час організації навчально-виховного процесу ефективні методики й технології;

ФК 4 – здатність застосовувати інтерактивні методи і сучасні освітні технології навчання, формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами історичних і суспільствознавчих предметів, інтегрованого навчання;

компетентності предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) (ПК):

ПК 1 – здатність володіти змістом та методологією фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін;

ПК 4 – здатність інтегрувати набуті знання з історичних та інших гуманітарних наук в самостійну систему, виявляти цілісність знань та умінь;

ПК 5 – здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, володіти базовими знаннями української та світової культури в контексті готовності майбутніх фахівців до спілкування у мультикультурному середовищі на основі толерантності, діалогу і співробітництва;

ПК 6 – здатність здійснювати критичний аналіз різних джерел інформації та наукового пізнання, використовувати їх у професійній діяльності;

ПК 9 – здатність використовувати в професійній діяльності нові підходи до шкільної історичної освіти в умовах багатокультурного суспільства та процесу євроінтеграції, з метою формування історичної свідомості, національної пам'яті, здійснення громадянсько-патріотичного виховання.

Програмні результати навчання студента, які формуються під час читання цієї дисципліни.

Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей 014 «Середня освіта»:

РН 1 – відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології, сучасних освітніх технологій; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів;

РН 2 – демонструвати вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання;

РН 3 – називати і аналізувати методи цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікувати форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти;

РН 4 – здійснювати добір і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку;

РН 5 – вибирати відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку учнів, визначати ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них;

РН 6 – називати і пояснювати принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками;

РН 7 – демонструвати знання основ фундаментальних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності;

РН 8 – генерувати обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами;

РН 11 – виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності;

РН 12 – аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей;

РН 13 – демонструвати знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовувати необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

програмні результати навчання для предметної спеціальності (ПРН) 014 «Середня освіта (Історія)»

ПРН 1 – демонструвати знання змісту фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін, необхідними для роботи в закладах загальної середньої освіти; пояснювати і характеризувати історичні процеси і події у їх порівнянні та взаємозв'язку;

ПРН 4 – демонструвати інтегроване мислення, пояснювати цілісну картину суспільно- історичного розвитку через міжпредметні зв'язки;

ПРН 5 – використовувати краєзнавчу складову курсу історії для активізації пізнавальної діяльності учнів; організовувати позакласну гурткову роботу, музейну, пам'ятко-охоронну, народознавчу роботу, спрямовану на збереження і використання історико-культурної спадщини України та світу з навчальною, науковою і просвітницькою метою;

ПРН 6 – працювати з джерелами інформації, вміти їх аналізувати, синтезувати, порівнювати та інтегрувати їх у зміст навчання історії, представляти та обговорювати відображені в них факти, явища, події, визначати власну позицію щодо суперечливих питань;

ПРН 9 – цінувати різноманіття та мультикультурність світу; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.

5. Організація навчання навчальної дисципліни

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
семінарські заняття / практичні / лабораторні	14
самостійна робота	136

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	СОІ	3	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год.		
	лекції	семінари	Самост. Роб
Тема 1. Дипломатія Наполеона і європейські держави	2	2	10
Тема 2. Віденська система. «Священний союз»	2	2	10

у європейській політиці			
Тема 3. Об'єднання Німеччини і модернізація розстановки сил в Європі.	2	2	10
Тема 4. Зовнішня політика США в другій половині XIX ст.	2	2	10
Тема 5. Дипломатія провідних держав і міжнародні відносини напередодні й під час Першої світової війни.	2	2	10
Тема 6. Початок Другої світової війни і зовнішня політика великих держав	2	2	10
Тема 7. Розпад колоніальної системи. Рух неприєднання у світовій політиці	2	2	10
Тема 8. Предмет, структура і завдання джерелознавства.	2		10
Тема 9. Класифікація історичних джерел.	2		10
Тема 10. Класифікація історичних джерел.	2		10
Тема 11. Загальна класифікація джерел з історії міжнародних відносин нового і новітнього часу.	2		10
Тема 12. Законодавчі акти як джерело з іст. М.В.	2		10
Тема 13. Особливості наукового використання дипломатичних документів.	2		10
Тема 14. Парламентські документи як дж. з іст. МВ	2		3
Тема 15. Мемуарні джерела.	2		3
ЗАГ.	30	14	136

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	100-бальна		
	Контроль знань і умінь студентів здійснюється шляхом обговорення й оцінювання виступів і рефератів на семінарських заняттях, проведення письмових контрольних робіт за підсумками вивчення матеріалу першого та другого змістових модулів, співбесід і перевірки конспектів у ході відпрацювання студентами пропущених занять і отриманих негативних оцінок.		
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕСТ S	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового	для заліку

			проекту (роботи), практики	
	90 – 100	A	відмінно	зараховано
	80 – 89	B	добре	
	70 – 79	C		
	60 – 69	D	задовільно	
	50 – 59	E		
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Вимоги до письмової роботи	<p>Загальні критерії оцінювання:</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>			
Семінарські заняття	<p>Семестровий контроль проводиться у формі екзамену. Форма і термін семестрового контролю визначаються навчальним планом. Студент вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену якщо він виконав усі види робіт, передбачені її робочою програмою).</p> <p>Семестровий екзамен оцінюється від 1 до 50 балів.</p> <p>Отриманий в результаті здачі екзамену бал додається до виставлених балів за семінарські заняття і складає підсумковий семестровий бал.</p>			

Індивідуальна робота	Творче есе з актуальних проблем вивчення педагогічної професії вчителя історії оцінюються максимально у 10 балів. Суттєве, стисле і водночас повне розкриття питання з використанням набутих вітчизняної історіографії, охайне виконання роботи оцінюється у 9–10 балів. Неповне розкриття питання, покликане лише на декілька першоджерел, охайне виконання роботи – 7–8 балів. Часткове розкриття питання, приблизне знання проблеми, неохайне виконання роботи оцінюється на 6–5 балів. Нерозкриття завдання виражається у виставленні негативної оцінки – 2–4 бали. Індивідуальне завдання повинно бути оформлене у паперовому вигляді та з додатком (у разі потреби) електронної версії і надана на перевірку викладачеві до встановленого планом терміну.
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Підхід до навчання студентоцентрований, стиль спілкування та взаємодії – демократичний.</p> <p>Вітається й заохочується активна увага під час роботи в аудиторії, творча співучасть у здобутті знань, готовність до обговорення питань, що розглядаються, як результат самостійного опрацювання рекомендованих першоджерел і літератури та самостійного пошуку інформації в мережі Інтернет. Запитання, що виникають, можливі як у ході заняття, так і в кінці, коли виділяється час для обговорення, а також на консультаціях, під час яких здійснюється й відпрацювання пропущених занять і невиконаних видів робіт.</p> <p>Усіх форм навчальної співпраці стосуються вимоги Положення про запобігання плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника та Кодексу честі ПНУ, яким визначаються норми поведінки студентів і працівників університету.</p> <p>Для оперативної комунікації та обміну інформацією створюємо власну групу в месенджері Viber або в одній із соціальних мереж (за вибором студентів).</p> <p>Усі основні матеріали з курсу є доступні в системі дистанційного навчання університету.</p>
7. Політика курсу	
<p>Підхід до навчання студентоцентрований, стиль спілкування та взаємодії – демократичний.</p> <p>Вітається й заохочується активна увага під час роботи в аудиторії, творча співучасть у здобутті знань, готовність до обговорення питань, що розглядаються, як результат самостійного опрацювання рекомендованих першоджерел і літератури та самостійного пошуку інформації в мережі Інтернет. Запитання, що виникають, можливі як у ході заняття, так і в кінці, коли виділяється час для обговорення, а також на консультаціях, під час яких здійснюється й відпрацювання пропущених занять і невиконаних видів робіт.</p> <p>Усіх форм навчальної співпраці стосуються вимоги Положення про запобігання плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника та Кодексу честі ПНУ, яким визначаються норми поведінки студентів і працівників університету.</p> <p>Для оперативної комунікації та обміну інформацією створюємо власну групу в месенджері Viber або в одній із соціальних мереж (за вибором студентів).</p> <p>Усі основні матеріали з курсу є доступні в системі дистанційного навчання університету</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> Ададуrow В.В. Польське питання у французько-австрійських відносинах епохи наполеонівських війн: дис. ... канд. іст. наук: 07.00.02 : захищена 16.12.97 : затв. 	

- 17.09.97 / Ададуров Вадим Валентинович; Львів. держ. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 1997. 249 с.
2. Ададуров В.В. Народження одного історичного міту: проблема "Наполеон і Україна" у висвітленні Ілька Борщака / В. В. Ададуров // Україна модерна. – К.-Львів: Інститут історичних досліджень ЛНУ; "Критика", 2005. Ч. 9. С. 212–236.
 3. Ададуров В.В. Документ і його прочитання дослідником: історія "Наполеоніди" / В. В. Ададуров // Вісник Львівського університету: Серія історична. 2005. Вип. 39–40. С. 590–610.
 4. Ададуров В.В. "Хроніка Французької революції" Дениса Зубрицького як історичне джерело наполеонівської епохи / В. В. Ададуров, М. Є. Рожик // Записки Наукового товариства ім. Шевченка. Праці секції спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін. 1996. Т. 231. С. 495–506.
 5. Ададуров В.В. Наполеонові "українці": шляхта Правобережжя у французьких планах воєнної кампанії 1812 р. / В. В. Ададуров // Краєзнавство. 2012. № 4. С. 33–39..
 6. Аношина Н-Т.Ю. Головний акт Віденського конгресу 1815 року як основа міжнародного правопорядку XIX – початку XX століття: монографія. Одеса: Фенікс, 2011. С. 61–62.
 7. Афоній Е.А., Бандурка О.М., Мартинов А.Ю. Велика розтока. (глобальні проблеми сучасності: соціально-історичний аналіз). К., 2002.
 8. Білорус О. Глобалізація і національна стратегія України. К., 2001.
 9. Борщак І. Наполеон і Україна: 3 невідомих документів із тогочасними ілюстраціями / І. Борщак. Львів: Бібліотека "Діла", 1937. 127 с
 10. Бруз В.С. ООН і врегулювання міжнародних конфліктів. К., 1995.
 11. Віднянський С.В., Мартинов А.Ю. Україна в Організації Об'єднаних Націй: 60 років участі у розв'язанні найважливіших міжнародних проблем. К., 2005.
 12. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки 1918-1945 рр. : Підручник для студентів вузів. К., 2003.
 13. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політико-правові системи світу : Навчальний посібник. - К., 2006.
 14. Демони миру та боси війни. Соціальні конфлікти посткомуністичної доби.К., 1997.
 15. Дюрозель Ж.-Б, Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. К., 1995.
 16. Зленко А.М. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін. Харків, 2003.'
 17. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована
 18. історична хроніка міжнародних відносин (1991-2003) / Відп. ред. С.В. Віднянський. К., 2004.
 19. Історія Центрально-Східної Європи. Львів, 2001.
 20. Кульчицький С.В. Україна і Росія: переваги і небезпеки „особливих відносин”. Роздуми історика. К., 2004.
 21. Литвин В. Європа чи Євразія? К., 2004.
 22. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки) / В.А. Манжола, М.М. Білоусов, Л.Ф. Гайдуков та ін. К., 1999.
 23. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 роки) / Л.Ф. Гайдуков, В.Г. Кремень, Л.В. Губерський та ін. К., 2001.
 24. Орлова Т.В. Історія сучасного світу : Навч. посіб. К., 2006.
 25. Перепелиця Г.М. Асиметричні стратегії в гарантуванні міжнародної безпеки // Політика і час. 2005. №7. С. 64-73.
 26. Сарнацький О.П. Міжнародні відносини та світова політика (пер. пол. XVII ст. – 1918 р.): Навч. посіб. Запоріжжя: «Інтер-М», 2015. 397 с.
 27. Світова та європейська інтеграція: Навчальний посібник / За заг. ред. Я.Й. Малика. Львів, 2005.

28. Тимченко Л.Д. Міжнародне право: підручник / Л.Д. Тимченко, В.П. Кононенко. К.: Знання, 2012. 631 с. (Вища освіта ХХІ століття)
29. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. / Редкол.: Л.В. Губерський (голова) та ін. К., 2004.
30. Ціватий В.Г. Дипломатія і підготовка дипломата ХХІ століття: традиції, інновації, моделі // Науковий вісник Дипломатичної академії України. К., 2004. Вип. 10. Ч.І.С. 11-31.
31. Ціватий В.Г. Копти - християнські осередки в мусульманському світі: історія, політика, дипломатія, право (проблеми політичної регіоналістики) // Науковий вісник Дипломатичної академії України. К., 2003. Вип. 8. С. 396-423.

Викладач кандидат історичних наук, доцент Бурачок Л.В.